

Q ATEŞİ

Dr. Meliha aęla SÖNMEZER

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakóltesi

Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

Q ateşİ

- Query (?) fever (Şüpheli ateş), Balkan gribi, Keçi gribi
- Etken *Coxiella burnettii*
- ilk kez 1937 yılında EH. Derrick tarafından Avustralya'nın Brisbane şehrinde, mezbaha işçilerinde meydana gelen ateşli hastalık

Epidemiyoloji

- Antartika ve Yeni Zelanda hariç dünyadaki bütün ülkelerde yaygın
- Bugüne kadar bilinen en büyük salgın
  - 2009-2010 Hollanda
  - yaklaşık 4000 vaka

Q Fever: Single-Point Source Outbreak With High Attack Rates and Massive Numbers of Undetected Infections Across an Entire Region

Volker H. Hackert,^{1,2} Wim van der Hoek,³ Nicole Dukers-Muijers,^{1,2} Arnout de Bruin,³ Sascha Al Dahouk,^{4,5} Heinrich Neuhauser,⁶ Cathrien A. Bruggeman² and Christian J. P. A. Hoebe^{1,2}

- 2009 yılında Güney Limburg, Hollanda'da bir mandıra çiftliğinde 450 keçinin 220 sinde *C. burnetti*'ye bağlı düşük
- Bu kaynaktan hastalığın;
  - Bölgesel dağılım paterni araştırılmış.
  - Çiftlik çalışanları, ziyaretçiler ve çalışanların ev halkı serolojik olarak taranmış.

Study Population	No. (%)	Age, Years, Mean (SD)	Sex, % Women	SAR,* RR (95% CI)	CAR ^b
General population	307 348	43.6 (22.7)	51		

- Toplum vakalarının çiftlikten rüzgar yönünde longitudinal bir aks hizasında toplandığı tespit edilmiş.
- İnsidans;
  - Çiftliğe yaklaştıkça artmakta.
  - 0-1 km arasında % 6.3 iken,
  - 4-5 km arasında % 0.1.
  - Çiftlikten 5 km mesafe bile yüksek risk bölgesinde
    - 10 km mesafede bile vakaya rastlanılmış

Past infection	4 (1.9)	45.7 (12.9)	29		
Acute infection	28 (51.9)	37.3 (13.5)	46	51.9, 0.61 (.53–84)	86.4 (19/22)
No infection	22 (40.7)	39.1 (18.1)	45		
Household contacts:					

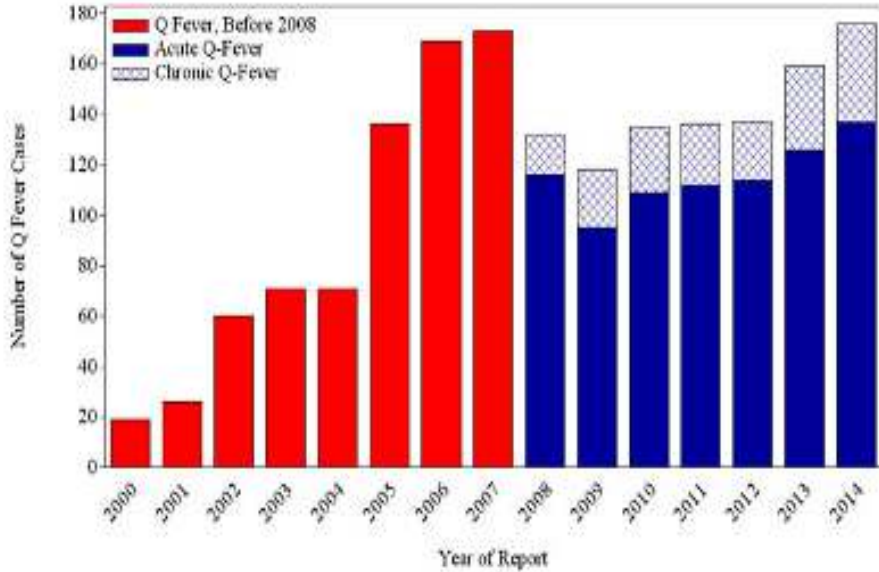
C. burnetti;

- Yüksek atak hızı
- Çevresel faktörlere dirençli
- Toplum sağlığını riske atacak salgınlar

Past infection	0				
Acute infection	5 (11.9)	49.9 (9.0)	20	11.9	
No infection	37 (88.1)	49.0 (15.3)	76		

Epidemiyoloji

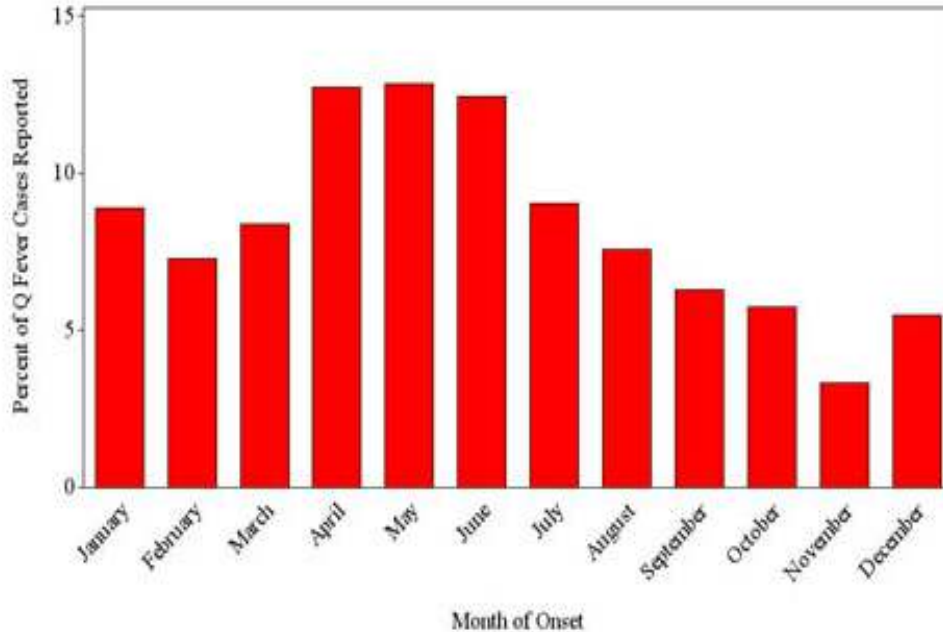
Number of Anzot Q Fever Cases, 2000-2014

- Prevalansı;
  - Yıllara göre,
  - Coğrafik bölgeye göre,
  - Çalışma grubu ve
  - Kullanılan serolojik yöntemdeki tanısal kriterlere göre farklılık göstermekte

Epidemiyoloji

Percent of Q Fever Cases Reported by Month of Onset, 2000-2014

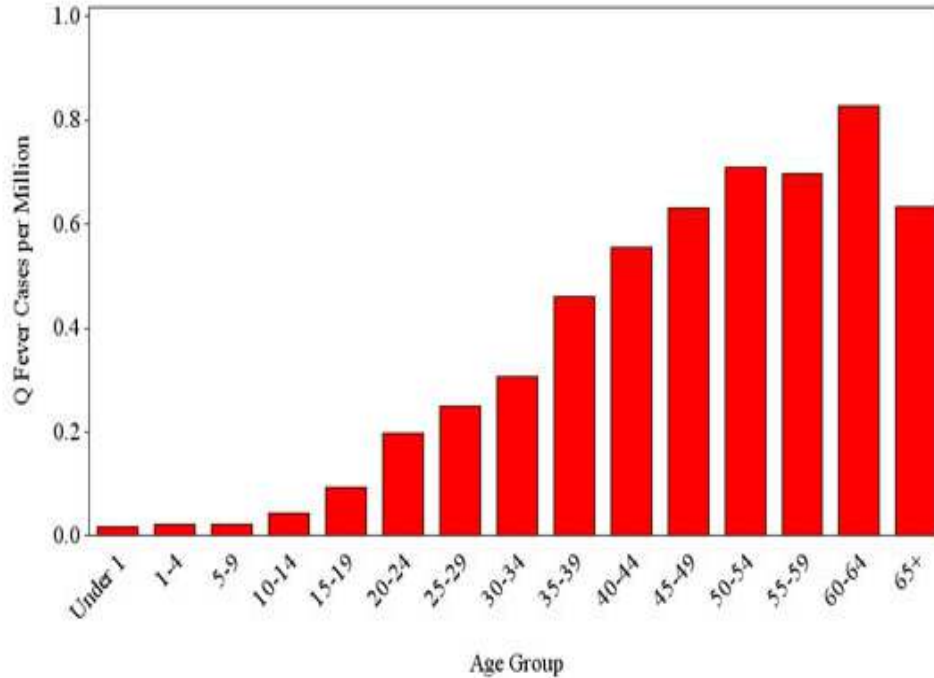

Avrupa ülkelerinde ve Türkiye’de

- Bahar ve erken yaz aylarında
- Koyun ve keçilerin yavrulama (mart-nisan ayları) ve kırılma zamanı ile uyumlu

Epidemiyoloji

Q Fever Incidence by Age Group, 2000-2014

- 50 yaş sık
- Erkeklerde seropozitiflik yüksek ama E ve K prevalansında fark yok

Türkiye'de Q Ateşi

- Endemik zoonoz
- İlk vaka 1947 yılında,
- Seroprevalansı % 2-% 79

- Sporadik olgular
- Az sayıdaki tanımlanmış salgınlar
- İnsan ile hayvanlarda yürütülen eş zamanlı çalışmaların olmaması

Yetersiz epidemiyolojik veri

Türkiye’de Akut Q Ateşi Olguları

Bölge	Yayın yılı	Olgu sayısı	Erişkin /Çocuk	Cinsiyet E/K	Klinik	Salgın/ sporadik	Tanı yöntemi
Ankara	1948	1	Erişkin	1/0	Pnömoni	Sporadik	KB
Ankara	1948	50	Erişkin	VY	Pnömoni	Sporadik	KB
İzmir	1948	11	Erişkin	VY	4 Pnömoni, 7 Ateşli h	Sporadik	KB, kobay
Aksaray	1948	21	Erişkin	9/12	5 Pnömoni, 16 Ateşli h	Salgın	KB, kobay
İstanbul	1949	2	Erişkin	1/1	Pnömoni	Sporadik	KB

77 pnömoni, 23 ateşli hastalık, 7hepatit,
4 aseptik menenjit

Ankara	1951	1	Erişkin	0/1	Pnömoni	Sporadik	KB
İzmir	1961-64	8	Çocuk	4/4	4 Pnömoni, 4 aseptik m.	Sporadik	KB
Ankara	1973	2	Erişkin	2/0	Pnömoni	Sporadik	KB
Şırnak	1992	1	Erişkin	1/0	A.hepatit	Sporadik	IFA,ELISA
Kütahya	1999	1	Erişkin	1/0	Pnömoni-hepatit	Sporadik	IFA
Tokat ve çevresi	2002	6	Erişkin	2/4	1 Pnömoni-hepatit 5 hepatit	Sporadik	KB,IFA PCR-KI
İstanbul	2010	1	Erişkin	1/0	Kolest.hepatit	Sporadik	
Toplam		111	103/8	27/29 55 VY			

Türkiye’de Seroprevalans Çalışmaları

Araştırmacı	Bölge	Çalışma grubu	Pozitif/Örnek sayısı	Prevalans (%)	Yöntem/tanısal Titre
Payzın (1948-1949) ¹	Bölgeler		<i>C.burnetii</i> faz II IgG seropozitifliği		KB (≥1:10)
Çoşkunlar (1949) ²	Orta Anadolu Bölgesi		%28-32.3		KB (≥1:40)
Payzın (1964) ¹	Ege Bölgesi		%4.5-39.3		KB (≥1:20)
Karakartal (1964) ³	Çukurova Bölgesinde		%13.2-14.6		KB (≥ 1:10)
Leloğlu (1977) ⁴	Doğu Anadolu Bölgesi		%7.8-9.2		KB (≥ 1:8)
Ozyer (1990) ¹²	Güney Doğu Anadolu Bölgesi		%6		ELISA
Özgur (1996) ¹³	Karadeniz Bölgesi		%1.8-20.8		IFA (≥1:80)
Kalkan (1999) ¹²⁸	Elazığ	Genel popülasyon	21/229	9.2	IFA (≥1:80)
Sayan (2003) ¹²⁹	İzmir	Pnömoni ön tanıtı	4/53	7.5	IFA (≥1:64 - -Pneumo-slide)
Berberoğlu (2004) ¹³⁰	Antalya, Samsun, Diyarbakır	Sağlıklı kişiler - Genel Popülasyon	24/339	7.1	IFA (≥1:64)
Sertpolat (2005) ¹³¹	İzmir	Kan bağışçıları	119/303	39.3	IFA (≥1:80)
Büke (2005) ¹³²	İzmir-Ovacık	Risk grubu (Hayvancılıkla uğraşanlar)	24/96	25	IFA (≥1:80)

Türkiye'de Seroprevalans Çalışmaları

Ergonul (2005) ¹²³	Tokat- Aydın	Veteriner hekim (Tokat ve Aydın)	6/83	7.2	IFA ($\geq 1:64$)
Seyitoğlu (2006) ¹³⁸	Erzurum	Çiftçi	18/92	19.5	ELISA
Eyigör					64),
Akgün					)
Kılıç (2					lide)
Bozkur					ct)
Güneş					
Karabey (2007) ¹²⁹	Bolu	Genel popülasyon	61/293	20.8	IFA ($\geq 1:64$)
Çelebi (2008) ¹⁴⁰	Ankara	Veteriner Veteriner teknisyeni Hayvan sahibi Sağlık çalışanı	27/88 8/25 4/14 1 /20	30.6 32 28.5 5	IFA ($\geq 1:16$)
Kılıç (2008) ¹⁴¹	Ankara	Kan bağışçıları	194/601	IgG: 32.3 IgM: 2.3	ELISA IgG/IgM IFA ile doğrulama
Aslan (2008) ¹⁴²	Erzurum, Kars, Ardahan	Risk grubu	24/153 110/153	gM: 15.7; IgG: 71.9	IFA (IgG $\geq 1:16$) IgM $\geq 1:16$)

- Ege Bölgesinde (İzmir ve çevresinde) seroprevalansın zamanla arttığı
  - 1975 %4.5 ve 2005 %39.3 ancak
- İç Anadolu Bölgesinde (Ankara ve çevresinde) ise belirgin farklılık yok
  - 1963 % 28 ve 2008 %32.3

Türkiye'de Q ateşi

- Kentsel yerleşimin artması,
- Kırsal bölgelerde tarım ve hayvancılığın azalması,
- Hayvan yetiştirme koşullarında ve hijyendeki kısmi ilerleme,
- Büyük entegre tesislerin kurulmasıyla süt ve et hayvancılığın bu işletmelerde yapılması,
- Pastörize süt ve süt ürünlerinin tüketiminin yaygınlaşması
- Veteriner hekimlik hizmetinin gelişmesine RAĞMEN
  - Prevalansta bir azalma yok
  - Daha geniş kapsamlı epidemiyolojik çalışmalar gerekli

Prevalans

Nüfus artışı ve göçler

Kent etrafında yer alan kırsal alanların yapılaşmaya açılması,

Kentlere yakın bölgelerde parkların kurulması

İnsanların enfekte hayvanlarla temas olasılığının artırılması

Seroprevalans artışı

Akut Ateş Yakınmasıyla Başvuran Hastalarda *Coxiella burnetii* ve *Brucella* Seropozitifliğinin Araştırılması

- Haziran 2011-Haziran 2012
- Acı Kırzal alandaki yaşamla kent yaşamının iç içe başvuran
- 18 geçmesi.....Prevalans ↑
- *C.burnetii* Faz II igmi ve igG antikorları IFA yöntemiyle
  - 19 (%36)'unda *C.burnetii* seropozitifliği
  - 2 (%4)'sinde akut Q ateşi
- Q ateşi prevalansı yüksek

Yalova'da Q ateşi salgını-2013

- Ateş yüksekliği, öksürük, baş ağrısı, yaygın kas-eklem ağrısı şikayetleri olan ve beta-laktam grubu antibiyotiklere rağmen

- Grip benzeri hastalık,
- Pnömoni,
- Hepatit ve
- Kültür negatif endokardit olgularının

ayırıcı tanısında Q ateşi mutlaka düşünülmeli !!!

- Hastalara iki hafta süreyle doksisisiklin
- Tedavinin 2-3. gününde semptomlarda dramatik düzelme

Coxiella burnetii

- Gammaproteobacteria sınıfında, Legionellales takımında, Coxiellaceae familyasında yer alır
- Gram negatif, pleomorfik kokobasil
- Gram negatif bakterilerdekine benzer bir membrana sahip olmasına rağmen, genellikle Gram yöntemi ile boyanmaz
  - Gimenez boyama

Coxiella burnetii

- Zorunlu hücre içi parazit
  - Özellikle mononükleer fagositleri ve makrofajları tutma eğilimi
- Dış membran lipopolisakarit yapısındaki değişikliklerle ilişkili 2 antijenik fazı
  - Faz 1: virulan olan infeksiyöz formu
  - Faz 2: patojenitesi düşük laboratuvar pasajlarında veya hücre kültürlerinde

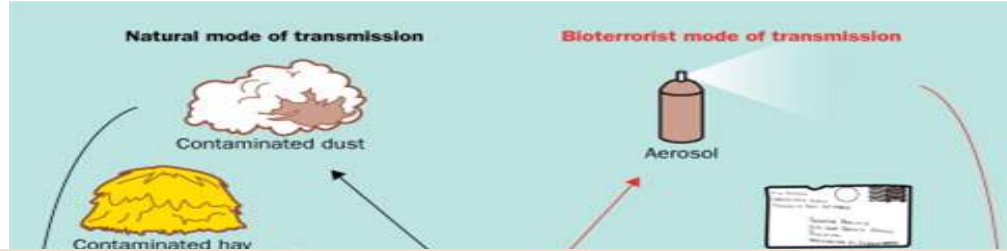
Coxiella burnetii

- Spor benzeri formu- önemli patojen
  - Çevre koşullarına dayanıklı
  - İnfektivitesi yüksek
  - 60 °C'de 60 dakika; %5 formalinde 4 saatte inh.
  - Soğukta saklanmış ette taze sütte bir aydan fazla canlı
  - Aerosollerde 2 hafta boyunca ve toprakta 5 ay canlı
  - Pastörizasyon ile yok edilebilir

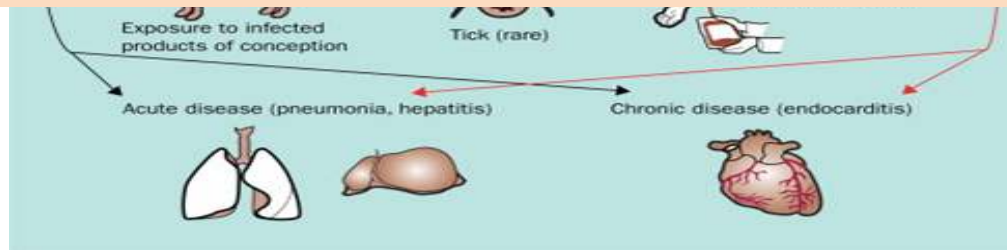
Coxiella burnetii

- Sığır, koyun, keçiler birincil rezervuarlar
- Ev hayvanları, tavşanlar, kuşlar gibi pek çok tür enfeksiyon kaynağı olabilir
- Hayvan enfeksiyonlarının çoğu asemptomatik
- Klinik hastalık esas olarak düşük, ölü doğum ile kendini gösterir

Bulaş

- En sık bulaş;
  - Enfekte hayvanların feçes, idrar, süt veya doğum sıvılarından kaynaklanmış enfeksiyöz aerosollere doğrudan maruz kalınması ile

Nadir Bulaş Yolları

- Kene tutunması
- Transplental (konjenital)
- Kan transfüzyonları
- Kemik iliği transplantasyonları
- İntradermal inokülasyon
- Seksüel temas
- İnsandan insana bulaşma oldukça nadir

Risk Grupları

- Çiftçiler
  - Veterinerler ve teknisyenler
  - Et işlemcileri, mezbaha çalışanları
  - Laboratuvar çalışanları
- CDC verilerine göre 2000-2010 yılları arasında bildirilen 405 vakanın
    - 320'si(79%) riskli meslek grubunda değil.

Risk Grupları

Ülkemizde

- 1951' e kadar bildirilen vakalar
  - 176 olgu
    - 113'ü mesleki risk grubunda (hayvancılık ve hayvan ürünleriyle direkt teması olanlar)
- Sonraki yıllarda riskli popülasyonla genel popülasyon aynı

Kimlerde Düşünelim ?

- Hayvanlarla temas halinde bulunan riskli meslek
- Kırsal alanda yaşayan yada küçük/büyükbaş hayvancılığın yapıldığı bir çiftliğe 10 km mesafe içerisinde yaşayanlar

Yakın zamanda salgın olmuş bölgelere(Hollanda gibi) yada endemik bölgelere(Orta Doğu) seyahat öyküsü olanlar

- Akut Q ateşi tanısı konmuş bireylerin partnerleri ya da aile üyeleri

Klinik

- % 60 asemptomatik
- % 38 kendini sınırlayan hastalık
- % 0.2-0.5'inde kronik infeksiyon

*Parker NR, Barralet JH, Bell AM. Q fever. Lancet 2006; 367(9511): 679-88.
Diagnosis and Management of Q Fever — United States, 2013:
Recommendations from CDC and the Q Fever Working Group*

Akut Q Ateşı Klinik- Erişkin

- İnk: 2-3 hafta
- Hepatit veya pnömoni ile birlikte non spesifik febril hastalık
  - En sık ateş, yorgunluk ve üşüme
  - Şiddetli retroorbital baş ağrısı, fotofobi
  - % 17 olguda tek semptom

Akut Q Ateşi Klinik- Erişkin

- **Pnömoni;**
  - Olguların %47-63'inde
  - Non prodüktif öksürük sık
  - TKP olarak düşünülüp gözden kaçabilir,
  - Radyolojik olarak diğer pnömonilerden ayırt edilemez
  - Ülkemizden bildirilmiş vakalarda en sık görülen klinik tablo

Akut Q Ateşi Klinik- Erişkin

Hepatit:

- Hastaların yaklaşık %40'ında tek semptom
- Sıklıkla ateşle beraber transaminazlarda artış
- Orta yaşlı erkeklerde inflamatuvar sendromla ve otoantikorlarla ilişkili
- Antibiyotik tedavisine dirençli olabilir
- Karaciğer biyopsisi:
  - Granulomlar (lipit vakuolü etrafında geniş bir fibrinoid halka ile tipik görünüm)

Akut Q Ateşi Klinik

- **Çocuklarda**
  - Daha hafif
  - Komplikasyonlar daha nadir
- **Gebelerde;**
  - Vaskülit veya vasküler tromboza bağlı plasental yetm
    - Düşük, ölü doğum, erken doğum, IUGR
  - Artmış konjenital malformasyon bildirilmemiştir

Q ateşi- Tanı

- Spesifik bir semptomu yoktur,
- Tanı serolojik
  - İmmün floresan antikor (IFA) testi
  - Kompleman birleşme (KB) testi
  - ELISA
- PCR
- Kültür

Kültür

C. burnetii;

- Standart besiyerlerinde üremez
- İzolasyonu uzun, zor ve kültürünün yapılması tehlikeli
  - Biyogüvenlik düzey 3
- Çeşitli hücre kültürü dizilerinde üreyebilir
- 5-15 günlük inkübasyondan sonra enfekte hücrelerde sitoplazmik inklüzyonlar

Serolojik Tanı

- Semptomların başlangıcından itibaren 3. haftada %90 olguda antikorlar belirlenir.
- **IFA;**
  - Uygulanması kolay, hızlı,
  - Test için çok az miktarda antijen gerekli
  - Her iki faza karşı gelişen IgM, IgG ve IgA sınıfı antikorları saptayabilir
- **KB testi;**
  - IFA ve ELISA'ya göre sensitivitesi daha düşüktür
  - Çalışılması zaman alıcı

Akut Q Ateşi- Tanı

- Faz II IgM antikorları hızla ortaya çıkar, 14 günde en yüksek titrelelere ulaşır ve 10-12 hafta kalır

Akut Q ateşinin tipik tanısı;

- Akut ve konvalesan serumlar arasında Faz II IgG antikor titrelerinin 4 kat artışı
- Kesin tanı için
  - Akut Q ateşinin erken dönemlerinde serolojik test PCR ile konfirme edilmeli

Akut Q Ateşı- Tanı

- Hastalığın başlangıcında alınan **tek serum örneği**;
  - IFA faz II IgG titresinin $\geq 1:128$ bulunması ya da
  - ELISA ile IgM antikorlarının pozitif olarak saptanması ya da
  - KB testi titresinin $\geq 1:40$ saptanması

Olası tanı

- IFA faz II IgG titresinin $\geq 1:64$ ve aynı anda IgM titresinin $\geq 1:48$ olması

Kesin tanı

Akut Q Ateşi- Tanı

- **Çift serum örneğinde;**

- KB ile antikor titrelerinde ≥ 4 kat artış **Olası tanı**
- IFA ile 4 kat titre artışı saptanması **Kesin tanı**

- Bartonella türleri ile çapraz reaksiyonlar görülebilir.

- Ancak reaksiyon zayıftır ve
- Titre farklılıkları ile ayırım kolaylıkla yapılır

Akut Q Ateşi- Tedavi

- Olgularının büyük bir çoğunluğu 2-3 haftada kendiliğinden iyileşir.
- Tanısı doğrulanmış veya şüpheli semptomatik olgular tedavi edilmelidir
  - Semptomların ilk 3 günü içinde tedavi başlanırsa
    - Hastalığın süresi kısalır
    - Ciddi komplikasyon gelişim riski azalır
- Asemptomatik veya semptomları gerilemiş olan akut infeksiyonlar rutin olarak tedavi önerilmemekte

Akut Q Ateşi- Tedavi

- Doksisisiklin 2X100 mg/gün....14 gün
- Doksisisiklin kullanılmadığı durumlarda;
  - Moksifloksasin, klaritromisin, TM-SXT, rifampisin
- Gebelerde;
  - TM-SXT istenmeyen sonuçları önler
- Kısa süreli glukokortikoidlerle hızlı düzelme

Akut Q Ateşi- Endokardit

- %0.6 - %7 arasında değişmekte
  - Bilinen valvulopatisi olanlarda bu oran 43%
- %5- 65 mortalite
- Yetersiz tedavi edilen vakalarda yüksek oranlarda relaps

Akut Q Ateşi- Endokardit

- 72 hasta

Endokardit gelişimi için en önemli risk faktörü önemli valvulopati olması

- Önceki bilmeleri-7
- TTE ile saptanan-17
- 2 TTE ile saptanan-2

Endokardit gelişimini önlemede hidroklorokinli rejim yalnız doksisisiklin tedavisine göre daha başarılı

- Yetersiz tedavi-13
- Endokardit gelişimi-2

Akut Q Endokarditi- Önemli Vavulopati

- Protez kapak(en yüksek risk)
- ARA öyküsü,
- Bikuspid aort yada başka konjenital kardiyak hastalık
- > 2.derece kapak darlığı yada yetmezlik
- MVP
- Kapakta kalınlaşma yada remodeling

Immunoglobulin G anticardiolipin antibodies and progression to Q fever endocarditis.

Million M¹, Walter G, Bardin N, Camoin L, Giorqi R, Bongrand P, Gouriet F, Casalta JP, Thuny F, Habib G, Raoult D.

- - **aCL IgG >90 ve**
    - **Faz 2 IgM >1/3200**
- Akut Q ateşinde endokardit gelişimi için önemli göstergeler**

igG >90, faz 2 IgM >1/3200 ve antinötrojenik faktörler endokardit gelişimi için önemli göstergelerdir. 2 hastadan 1 inde endokardit

Akut Q Ateşi- Endokardit

- Akut Q ateşi tanısı konmuş bilinen valvulopatisi olmayan
  - **>40 yaş her hastaya**
  - **<40 yaş aCL IgG yüksek olan hastalara**
tanı anında TTE yapılmalı
- 3 ayda bir serolojik takip yapılmalı,
- Faz I IgG düzeyinde hızlı artış saptanması halinde TTE tekrarlanmalı yada TEE yapılmalıdır.

Akut Q Ateşi- Endokardit

- EKO ile önemli valvulopati saptanan her hastaya
  - Endokardit gelişimini önlemek için profilaksi
    - 12 ay
    - Doksisisiklin 200 mg/g ve
    - Hidroksiklorikin 600mg/g verilmesi önerilmekte

Kronik Q ateşi- Klinik

- Akut infeksiyondan aylar, yıllar sonra
  - Endokardit, (en sık; %60-78)
  - Kronik vasküler infeksiyonlar,
  - Kronik hepatit,
  - Osteomyelit, osteoartrit

Kronik Q ateş-i- Endokardit

- Başlangıç belirti ve bulgular non spesifik ve değişken
  - Yorgunluk, ateş, göğüs ve karın ağrısı
  - Kilo kaybı, gece terlemesi ve hepatosplenomegali
  - Arteryel emboli, pulmoner emboli,
- EKO;
  - Vejetasyonlar EKO'da %12 oranında saptanır
  - Negatif EKO, Q ateş-i endokarditi olmadığını göstermez

Kronik Q Endokarditi –Risk Faktörleri

Gebelerde;

- Plasental trofoblastlar *C.burnetii* için uygun ortam
- Uygun immün yanıt yetersiz
- Ne kadar erken alınırsa o kadar riskli

- Gebelikte akut infeksiyon tanısı konulduğunda kronik infeksiyon gelişimini engellemek için tüm gebelik boyunca tedavi verilmeli

Kronik Q Endokarditi -Prognoz

- Yeni oluřan veya kötüleřen kapak yetmezliği
- Arteriyel anevrizma ve vasküler grefti olanlarda 3 yıllık mortalite
  - Tedavi edilenlerde %7
  - Tedavi edilmeyenlerde % 25
- Ölüm sıklıkla vasküler rüptür sonucu

Kronik Q ateşi-Tanı

- Belirlenmiş bir kronik enfeksiyonun varlığında;
  - **Faz I IgG >1:800**
- Etkilenen dokudan PCR, immünohistokimyasal boyama ya da kültür ile de doğrulama

Kronik Q ateş-i-Tanı

- KB testi ile $\geq 1:200$ titreler
- Uygun tedaviye rağmen Faz I antikorlarının devam etmesi veya
- Kaybolan antikorların yeniden ortaya çıkması

Olası
Tanı

- IFA - Faz I IgG $\geq 1:800$

Kesin tanı

Kronik Q ateş-i- Tedavi

- Doksisisiklin 2x100 mg/gün + Hidroksiklorokin 3x 200 mg/gün
- Doksisisiklin;
  - Endokarditte kan düzeyi tedavi süresince $\geq 5 \mu\text{g/mL}$ olmalı
  - Antiasit veya bizmut içeren bileşiklerle alınmamalı
  - Fotosensitivite !
  - Doğum kontrol ilaçlarının kan düzeyini arttırabilir

Kronik Q ateşi- Tedavi

- Hidroksiklorokin;
  - Yiyecek veya sütle alınmalı
  - Glukoz 6 fosfat eksikliği olanlarda kullanılmamalı
  - Renal toksisite takip edilmeli
  - Endokarditte optimal kan düzeyi 1.0+0.2 mg/mL olmalı

Kronik Q ateşi- Tedavi

- **Tedavi süreleri:**

- Endokardit veya vasküler infeksiyon: (≥ 18 ay)
  - Doğal kapak varlığında en az 18 ay,
  - Protez kapak varlığında en az 24 ay
- Gebede postpartum; 12 ay
- Kardiyak olmayan organ hastalıkları; klinik ve serolojik yanıtı göre belirlenmeli

Q Ateşı Sonrası Yorgunluk Sendromu

- Akut Q ateşı sonrasında % 20
- Yıllarca veya ömür boyu sürmesi ile karakterize
- Bulantı, baş ağrısı, miyalji, artralji, uykusuzluk, depresyon
- Benzer bulgular birçok akut hastalıktan sonra görülebilir
- Yorgunluk sendromu gelişiminde genetik predizpozisyon ve akut hastalığın şiddeti ???

Tanı-Tedavi

- Semptomların akut infeksiyondan sonra 1 yıl devam etmesi
  - *C. burnetii* antikor titrelerinin yüksek olması
  - Organ yetmezliği ile beraber kronik Q ateşinin klinik ve laboratuvar kanıtların olmaması
-
- Egzersiz, kognitif davranış terapisi kullanılabilir
  - Antibiyotik tedavisinin başarısı ile ilgili veriler kısıtlı

Sonuç

- Ülkemizde *C.burnetii*
    - Çiftlik hayvanlarında enzootik ANCAK
      - Sürü prevalansına,
      - Enfeksiyonun sıklığına ve
      - Hangi hayvan türünün insan enfeksiyonu için ana kaynak olduğu
- konusunda VERİLER YETERSİZ

Özetle

- Lökosit sayısı normal
- Trombositopenisi
- Transaminaz değerleri yüksek
- 10 günden daha uzun süredir ateş

Q ateşi düşün

- Gebe kadınlarda düşük ve preterm eylem riski
- Kronik hastalık en sık endokardit
- Tanı IFA-KB
- Tedavi Doksisisiklin ± Hidroksiklorokin

TEŞEKKÜRLER